

mere forsvundne, ikke altid af sig selv hændede, men ogsaa ligesom trængte ud af Livet, saa at Menighedernes Medlemmer staae som ligesaa mange eenlige Individuer, henviste til samme Kirke, men uden nogen forenende Virksomhed. Menighederne modtage deres Præster den ene efter den anden, uden engang at kende dem af Navn, uden at have haft nogen directe eller indirecte Indflydelse paa deres Beskikkelse, og Alt ligger saaledes i Præstens Haand, at Menigheden savner enhver Leilighed til at gjøre sin Mening og Stemmning gjældende. Hvorledes kan man da undre sig over, at Menighederne ere komne til at betragte Alt, hvad der vedkommer Kirken, som dem fremmed og uvedkommende, og at naar der vaagner hos Enkelte i Menighederne Bevidsthed om en Ret, der tilkommer dem, en Drift og Trang til at udøve denne Ret, at Livet da ofte tager en skjæbnetning, fordi det mangler paa den ledende og begrænsende Indflydelse, som udgaar paa en saa velbædig Maade fra et ordnet Samfundsliv. Det forekommer mig saaledes, at Alle, der have et opmærksomt Øie henvendt paa vore kirkelige Forhold, maae være enige i, at det, hvorom det gjælder, først og fremmest er dette: at vække i vore Menigheder Bevidsthed om, at de ogsaa i kirkelige Anliggender have Rettigheder og Pligter, og at aabne dem Leilighed til at opfylde disse Forpligtelser, udøve disse Rettigheder. Men en saadan Virksomhed kan ikke tænkes uden en Menigheds-Organisation, uden et Organ, som er fremgaaet ved Menighedsvalg, kaldet til at virke i Menighedens Navn og paa dens Vegne. Et saadant Menighedsraad vil staae som Mellemled mellem Menighed og Præst, paa den ene Side understøtte dennes Virksomhed, hvor det gjælder om at fremme Menighedsanliggender, og paa den anden Side være Menighedens Tolk, saa at dens Anstuelser, Ønsker og Afsker kunne komme til orde overfor Præsten. Jeg kan derfor for min Deel ikke andet end beklage, at et Lovforslag, sigtende til at bøde paa denne dybe nedarvede Brøst, kan under vore kirkelige Forhold fremkomme fra Kirkeministeren, uden at møde almindelig Paastømmelse og Understøttelse, i Serbeleshed hos de Mænd, der ere kaldede til at vække og styrke Menighedslivet.

Seer jeg nu hen til den Form, under hvilken Forslaget gaaer ud paa at kalde Menighedsraad tillide, da tror jeg ogsaa, at den rette Vej er indslaaet. Naar man har ladet et Menighedsliv saaledes i Grund og Bund forfalde, som Tilfældet er hos os, da maa det erkjendes, at det er ikke noget synderligt beqvemt Stof, ud af hvilket disse Menighedsraad skulle dannes. Det kan altsaa forudsæes, at et Lovbud, der foreslaaer Dannelsen af Menighedsraad, i ethvert Pastorat vilde være dødsfød. Men paa den anden Side vilde der ogsaa bliue Livet udrettet ved at gaae den rene Frivilligheds Vej; det ligger kun altfor nær, at hvor Menighedsbevidstheden er udslukket, ville Menighedens Medlemmer have vanskeligt ved at danne sig Begreb om Betydningen af disse Menighedsraad, Forestilling om, hvilke Frugter deres Virksomhed vil kunne bringe. Saaledes er det meget forklarligt, hvad den ærede Taler erindrede om, at der ikke hos Folket har yttrret sig Trang til denne Foranstaltning, og at de Menighedsraad, der hidtil ere blevne stiftede, ikke have virket til synderlig Gavn eller til Glæde. Der kan tales meget smukt om, at man skal lade Alting saaledes voxe frem i den naturlige Væxt, ikke ved kunstige Midler ville fremkalde Noget; men for at blive i Rigtigheden, det er dog herved forudsat, at der forud maa være saadet og plantet, for at der skal kunne være Tale om en Fremvæxt. Derimod vilde der være Uden Fornuft i at slaae sig tiltaals og vente paa, om ikke muligviis Vinden eller en og anden Flugt skulde ville kaste et eller andet Sædekorn i Jorden, der skulde ventes at ville spire og voxe. Det gjælder altsaa om at bringe den Tilladelse, der har været givet i det tidligere Circulaire, i bestemtere Form, at bringe Menighedsraadene ud af den taagede Ubestemthed, hvori de der ere tegnede. Det gjælder om at vække Begreb om og Interesse for Virksomheden, der aabnes for Menighedsraadene, og det er netop dette, Lovbudsforhøret har søgt at gjøre. Men det er nu dette, man kalder et Præmiesystem. Ja, der er et Præmiesystem, som er fuldkommen vel begrundet, som ikke kan undværes i nogen Lovgivning, som intet Menneske kan give Afkald paa, fordi det er grundet i selve Naturens Lov; det er det Præmiesystem, som